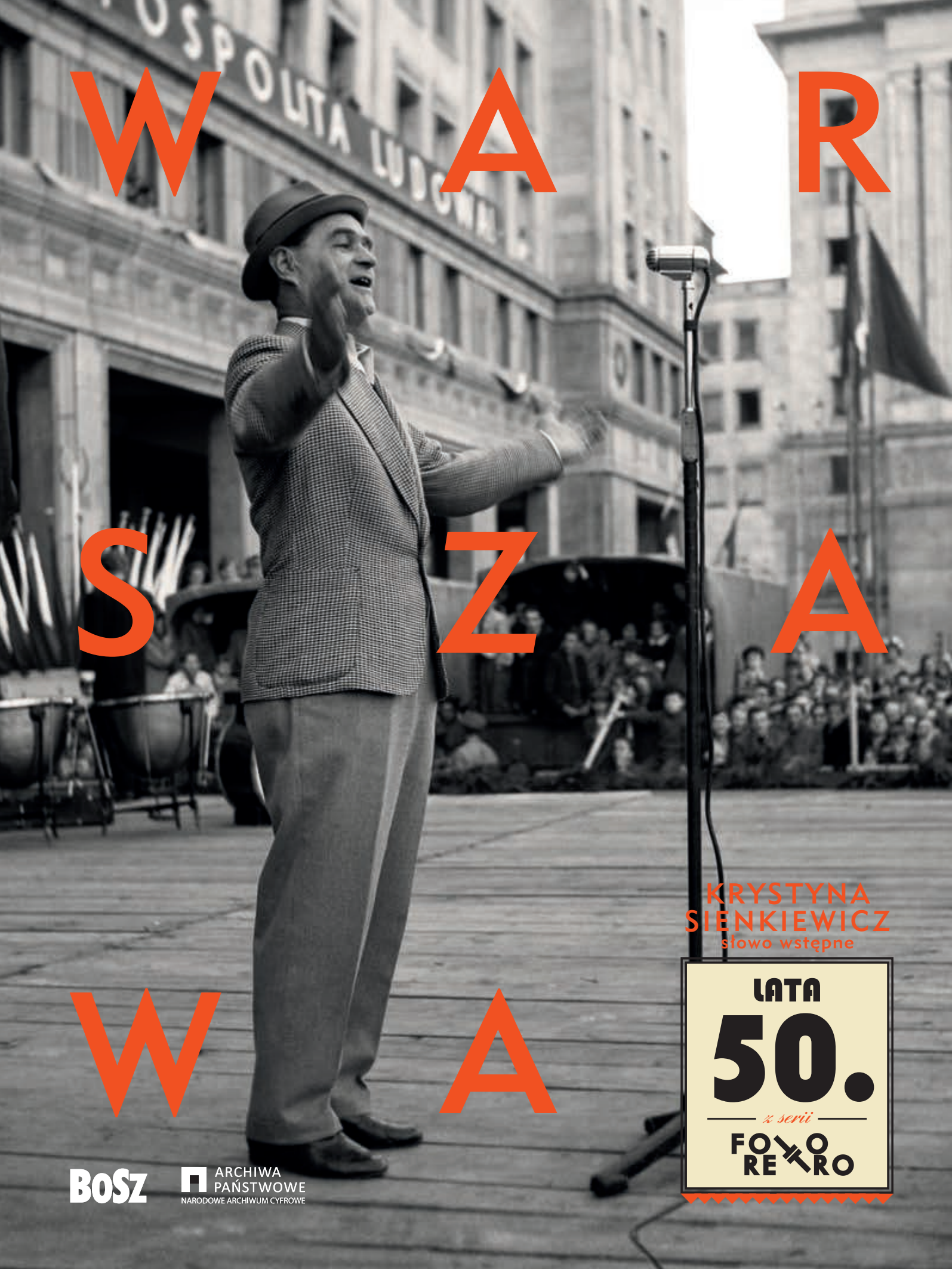

W

A

R

S

Z

A

W

A

KRYSTYNA
SIENKIEWICZ
słowo wstępne

LATA
50.

z serii

FOYERO

BOSZ

**ARCHIWA
PAŃSTWOWE**
NARODOWE ARCHIWUM CYFROWE

W

A

R

S

Z

A

KRYSTYNA
SIENKIEWICZ
słowo wstępne

W

A

1.

Pomnik Adama Mickiewicza
i kościół Karmelitów
przy Krakowskim Przedmieściu,
1958 rok

WARSZAWA KRYSI I KRYSZYNY

Rok 1951, Akademia Sztuk Pięknych, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 5. Szesnastoletnia Kryśka, przodowniczka pracy i nauki społecznej, dostaje się na uczelnię bez egzaminu. Ale profesorowie (i słusznie!) chcieli mnie sprawdzić – czy naprawdę mam zdolności rysunkowe. Był tylko jeden egzamin, z rysunku. A cwana Krystyna jaki temat wymyśliła? No... odbudowę Warszawy, robotników, którzy budują Marszałkowską Dzielnice Mieszkańców. Warszawa wtedy kraśniała... „Budujemy nowy dom, jeszcze jeden nowy dom...” Jedno nas wtedy uwierało: ustrój – KOMUNA! Ale przecież była i nagroda: poczucie humoru i młodość – młodość, która szła i śpiewała...

Cała ulica Marszałkowska powoli dźwigała się z kolan. Stawał na skrzyżowaniu Marszałkowskiej z Alejami Jerozolimskimi dziwo-ląg architektury – Pałac Kultury. Ruskie marzenie o amerykańskich wieżowcach. Pamiętam też nazwisko architekta, który ten pałac projektował: Lew Rudniew. Warszawa dostała nowy plac Konstytucji,

a za chwilę zafundowano nam kolejny, jeszcze większy – plac Defilad. Żebyśmy mieli po czym sobie defilować i chwalić ustrój. A żeby było nam weselej, na skrzyżowaniu Marszałkowskiej z Alejami Jerozolimskimi postawiono wielki słup, na którym umieszczono odległości i kilometry do stolic różnych państw. Nasza młodość ten słup nazwała Pomnikiem Kompleksu Narodowego, bo chociaż w marzeniach mogliśmy popodróżować...

Ale się nałaziłam! Wracam na Krakowskie Przedmieście 5, na swoje uczelniane podwórko, na Akademię. Czy może być coś piękniejszego od Krakowskiego? Plastik ma rozbiegane oczy... Patrzy prosto, kręci

głową w prawo, w lewo. I w ten sposób robi zdjęcia pamięciowe. Spróbuję o tych obrazach opowiedzieć.

Wychodzę z mojej uczelni i kierując się w prawo, widzę kościół św. Krzyża, a przed nim pomnik Chrystusa z krzyżem na plecach. Chrystus palcem prawej ręki wskazuje kierunek. Czasem chadzamy tam, gdzie Chrystus przykazał. Do łaźni. Łaźni Pod Messalką. A skąd ta nazwa? W kamienicy przed wojną mieszkała Lucyna Messal – śpiewaczka i tancerka operowa.

Idę dalej Krakowskim w prawo do kogoś też bardzo ważnego, kto nie stoi (jak Chrystus), a siedzi, bo ma po czym odpoczywać – trzyma w swoich rękach glob ziemski. To jest Mikołaj Kopernik, który wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię, a z nami ruszył w NOWY ŚWIAT. Zupełnie NOWY ŚWIAT! Smaczny, słodki, bo z pączkami Bliklego. A jak nam już za słodko, to za-

chodzimy do kawiarni Czytelnika na ulicy Wiejskiej na kawę z Gustawem Holoubkiem i Tadeuszem Konwickim. Szczęście, szczęście...

Dla inteligencji szczęście, a dla partyjnych na skrzyżowaniu Nowego

Świata z Alejami Jerozolimskimi: DOM PARTII. Zaczęto go budować w roku 1948, a w początkowych latach moich studiów, bo w 1952 – zakończono. Dla działaczy i dla słynnego kwartetu: MARKS, ENGELS, LENIN, STALIN. Polaków warszawiaków mogło w tych czasach ratować tylko poczucie humoru. Wymyślono taki żart: – Co widzisz, kiedy odwrócisz się od budynku partii? – Z tyłu w d.... masz partię, a z przodu Nowy Świat.

// BUDUJEMY
NOWY DOM... //

5.

Budowa Muranowa była gigantycznym przedsięwzięciem. Zaprojektowane przez Bohdana Lacherta osiedle powstawało bezpośrednio na gruzach getta. Pierwsze mieszkania oddano już w 1950 roku

6.

Ekipy ochotników przy odgruzowywaniu Warszawy, 1950 rok

7.

Perspektywa ulicy Marszałkowskiej, widok w kierunku północnym, 1954 rok. Wykańczany wówczas Pałac Kultury i Nauki wyrastał ponad krajobrazem zrujnowanego jeszcze śródmieścia Warszawy

6

7

5

// ZNÓW
NA STARÓWCE //

47.

Odbudowany
Rynek Starego Miasta,
1959 rok

48.

Zburzony w czasie
powstania warszawskiego
kościół Sakramentek
przy Ryнку Nowego Miasta
odbudowano już w 1953 roku.
Zdjęcie przedstawia budowlę
jeszcze w stanie surowym

49.

Plac Zamkowy, widok
w kierunku ulicy Świętojańskiej.
Widoczne prace przy
odbudowie katedry, 1950 rok

48

49

// CZAS
POCHODÓW
I DEFILAD //

74

73.

**Kiermasz prasy i książki
na Mariensztacie,
1950 rok**

74.

**Dom Partii, siedziba KC PZPR
położona przy skrzyżowaniu Alei
Jerozolimskich i Nowego Świata
została ukończona w 1952 roku.
Wzniesiono ją za pieniądze
pochodzące z obowiązkowych
składek całego społeczeństwa**

75.

**Gmach Politechniki Warszawskiej
udekorowany z okazji I Polskiego
Kongresu Pokoju, 1950 rok**

75

73

76

77

76-79.

Masowe imprezy i pochody
początku lat 50. organizowano
pod hasłami walki o pokój
i realizacji planu sześcioletniego

78

79

// ŻYCIE MIASTA //

94

95

93

93. <

Ruch w Alejach Jerozolimskich, widok od ulicy Poznańskiej ku Marszałkowskiej, lata 1955–1956

94. <

Ulica Mickiewicza przy placu Inwalidów, 1955 rok

95. <

Taras kawiarni w Centralnym Domu Towarowym w Alejach Jerozolimskich stał się ulubionym miejscem spotkań warszawiaków, 1951 rok

96.

Rozładunek węgla z wozu konnego, Mokotów, 1958 rok

97.

Trolejbusy w rejonie ulic Kruczej i Pięknej, druga połowa lat 50.

98.

Przed gmachem Zachęty, 1950 rok

99.

Wypadek samochodowy na skrzyżowaniu ulic Madalińskiego i Łowickiej, około 1958 roku

100.

Samochód Ruchu przed Klubem Międzynarodowej Prasy i Książki na rogu Nowego Świata i Alei Jerozolimskich, 1953 rok

101.

Ruch pieszy na skrzyżowaniu Foksal i Nowego Świata, 1952 rok

96

97

98

99

100

101

Warszawa lata 50. to kolejna z serii **FOTO RETRO** fotograficzna opowieść o niezwykłych dziejach stolicy tamtych lat. Ponad dwieście zdjęć ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego, w większości niepublikowanych, w szczególnie sugestywny sposób przybliży obraz Warszawy lat 50. – imponujące tempo odbudowy zniszczonego w czasie drugiej wojny światowej miasta, wszechobecny socrealizm i komunistyczną propagandę, codzienne życie mieszkańców, ale także powiew wielkiego świata, jaki przyniósł Warszawie V Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów w 1955 roku. Bardzo osobiste wprowadzenie do albumu napisała popularna aktorka Krystyna Sienkiewicz, która w Warszawie wówczas studiowała i rozpoczynała swoje zawodowe życie na scenach stołecznych teatrów i kabaretów.

BoS**Z**

 **ARCHIWA
PAŃSTWOWE**
NARODOWE ARCHIWUM CYFROWE

patronat medialny

 NOWA WARSZAWA.